

POSTANOWIENIE

30 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 30 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. T.

przeciwko T. C.

o ustalenie,

na skutek wystąpienia przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku

z żądaniami sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

oraz sędziów delegowanych do tego Sądu

o ich wyłączenie od rozpoznania sprawy V ACz 134/23,

1. oddala żądanie wyłączenia sędziego M. K. w zakresie dotyczącym wyłączenia go od rozpoznania żądania wyłączenia sędziego A. K.;

2. w pozostałym zakresie żądanie sędziego M. K. pozostawia w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności;

3. żądania pozostałych sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wyłączenia ich od rozpoznania sprawy przekazuje do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku przedstawił Sądowi Najwyższemu akta sprawy z powództwa M. T. przeciwko T. C., wskazując, że sędziowie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku złożyli żądania wyłączenia ich od rozpoznania sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

O wyłączeniu sędziego rozstrzyga sąd, w którym sprawa się toczy, a gdyby ten sąd nie mógł wydać postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów – sąd nad nim przełożony (art. 52 § 1 k.p.c.). Sądem przełożonym nad sądami apelacyjnymi jest Sąd Najwyższy. Kompetencja Sądu Najwyższego do rozpoznania żądań, o których mowa w art. 49 § 1 k.p.c., zaktualizowałaby się w niniejszej sprawie, gdyby Sąd Apelacyjny w Gdańsku nie mógł wydać stosownego postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w Słupsku przedstawił Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku – zgodnie z właściwością funkcjonalną – akta sprawy wraz z zażaleniem powódki na zarządzenie wydane na podstawie art. 186¹ k.p.c. W Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku do rozpoznania sprawy, została wylosowana sędzia B. R., która na podstawie art. 49 k.p.c. wystąpiła z żądaniem wyłączenia jej od rozpoznania sprawy. Następnie zarządzono losowanie mające na celu wyłonienie sędziego do rozpoznania żądania wyłączenia złożonego przez sędzię B. R. Kolejno wylosowani lub wyznaczani sędziowie, na podstawie art. 49 k.p.c. składali żądania wyłączenia ich od rozpoznania sprawy bez sprecyzowania, czy ich żądania dotyczą wyłącznie rozpoznania żądania wyłączenia złożonego przez poprzednio wylosowanego sędziego, czy też merytorycznego rozpoznania sprawy. Jako ostatni do rozpoznania żądania wyłączenia sędziego, został wyznaczony sędzia M. K., który również wystąpił z żądaniem wyłączenia go od rozpoznania sprawy. Wskazał, że między nim a stroną postępowania nie występują jakiegokolwiek związki mogące wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, ale w związku z tym, że powódka w innych sprawach pozwała sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, z którymi łączą go relacje służbowe, oraz że sędziowie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku byli już wielokrotnie wyłączani od orzekania w sprawach z powództwa M. T., w odbiorze społecznym oraz stron postępowania, mogą występować uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w rozpoznaniu sprawy.

Instytucja wyłączenia sędziego na wniosek (*iudex suspectus*) związana jest nie z wystąpieniem jakiegokolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego

rozpoznającego sprawę, ale z ujawnieniem się uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 49 k.p.c.). Podstawą wyłączenia sędziego na wniosek mogą być stosunki o charakterze emocjonalnym (przyjaźń, sympatia, niechęć, nienawiść), ale także osobiste powiązania gospodarcze np. powiązania majątkowe, kredytowe (zob. postanowienie SN z 25 sierpnia 1971 r., I CZ 212/71, OSNC 1972, nr 3, poz. 55). Przyjmuje się też, że nie są stosunkami osobistymi i nie uzasadniają wyłączenia stosunki wyłącznie służbowe, kontakty urzędowe sędziego z innymi osobami (zob. postanowienie SN z 13 grudnia 1984 r., II CZ 133/84, oraz wyrok NSA z 22 października 2021 r., I OSK 515/21).

Żądanie wyłączenia złożone przez sędziego M. K. – w zakresie, w jakim odnosi się do rozpoznania żądania wyłączenia złożonego przez sędzię A. K. (k. 354-355) – nie spełnia wymogów z art. 49 § 1 k.p.c. Z oświadczenia sędziego M. K. jednoznacznie wynika, że nie dostrzega on, aby między nim a stronami postępowania występowały jakiekolwiek związki mogące wywoływać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w rozpoznaniu sprawy. Okoliczność, że zna on osobiście bliżej określonych sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku pozwanych przez M. T., z którymi łączą go relacje służbowe, nie ma wpływu na bezstronność sędziego przy orzekaniu o żądaniu wyłączenia złożonego przez sędzię A. K. Żądanie sędziego M. K., podlegało w tym zakresie oddaleniu.

W pozostałym zakresie żądanie sędziego M. K., należało uznać za niedopuszczalne. Zgodnie z zarządzeniem z 3 lipca 2025 r., sędzia M. K. został wyznaczony do rozpoznania żądania wyłączenia złożonego przez sędzię A. K. (k. 355). Nie mógł on zatem skutecznie domagać się wyłączenia od rozpoznania całej sprawy V ACz 134/23. W szczególności, że sędzią referentem w tej sprawie, pozostaje sędzia B. R., której żądanie wyłączenia od rozpoznania sprawy, nie zostało jeszcze rozpoznane. W konsekwencji żądanie sędziego w tym zakresie, na podstawie art. 53¹ § 2 w zw. z art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c. *per analogiam*, pozostawiono bez żadnych dalszych czynności.

Z tych względów, żądania wyłączenia od rozpoznania sprawy złożone przez pozostałych sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, podlegają rozpoznaniu przez ten Sąd, zgodnie z art. 52 § 1 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 200 § 1⁴ w zw. z art. 52 § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

[wr]

[a.ł.]